

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022-2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Teatr i dramat grecki (wykład)
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Ancient Greek theater and drama
Kierunek studiów	filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Małgorzata Siwicka
---	-----------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestry	Punkty ECTS
wykład	15+30	III i IV	1+3

Wymagania wstępne	W2 – Podstawowa wiedza z zakresu teorii literatury. W5 – Znajomość języka greckiego w stopniu podstawowym.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Przedstawienie najważniejszych zagadnień literackich związanych z dramatem okresu klasycznego.
C2 – Przedstawienie teatru greckiego jako instytucji wpisanej w życie religijne, społeczne i państwowe.
C3 – Omówienie wybranych dzieł dramaturgów okresu klasycznego oraz ukazanie ich dorobku literackiego na tle realiów historycznych, politycznych i kulturowych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student potrafi zaprezentować wiedzę, dotyczącą literatury starożytnej, podział na epoki, twórców.	K_W02
W_02	Student posiada wiedzę, dotyczącą głównych kierunków i najważniejszych osiągnięć w literaturoznawstwie.	K_W05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Zagadnienia wstępne: Święta związane z kultem Dionizosa i dramatem antycznym. Początki tragedii i komedii według Arystotelesa (w świetle jego Poetyki). Mimesis i katharsis – pojęcia kluczowe dla tragedii greckiej – ich znaczenie. Organizacja przedstawień teatralnych – osoby odpowiedzialne za wystawienie sztuki: rola archonta basileusa, poety – twórcy dramatu, chorega, chóru. Budowa teatru. Agonistyczny charakter przedstawień teatralnych. Rozwój i zmiany zachodzące w roli partii chóralnych i dialogowych. Chór i aktorzy: rozwój i zmiany. Kostiumy i scenografia. Poprzednicy Ajschylosa: Tespis, Frynichos.

2. Tragedie Ajschylosa: Persowie, Oresteja (4 – znajomość dokładna; 3 pozostałe – orientacja w treści). Charakterystyka twórczości Ajschylosa, rola chóru w jego dramatach – aktywna, wpływająca na bieg wydarzeń – Agamemnon. Rola obrazu scenicznego – Persowie, Eumenidy. Persowie – tragedia zawiązana z aktualnymi wydarzeniami historycznymi. Obraz nieszczęścia wrogów ukazany bez nienawiści i satysfakcji, współczucie i litość wykraczające poza ramy narodowościowe. Świat bogów i ludzi u Ajschylosa: Zeus – strażnikiem prawa i sprawiedliwości, człowiek przez własne złe uczynki ściągający na siebie klęskę, wina przechodząca z pokolenia na pokolenie; motyw zemsty rodowej.
3. Tragedie Sofoklesa: Antygona, Król Edyp, Elektra + 1 do wyboru (np. Filoktet) – znajomość dokładna; 3 pozostałe – orientacja w treści. Charakterystyka twórczości Sofoklesa. Wprowadzenie trzeciego aktora. Człowiek usiłujący uniknąć swego losu w pułapce przeznaczenia – Król Edyp; Antygona – nowa interpretacja (wg R.R. Chodkowskiego); Elektra – skrajna niesprawiedliwość i poniżenie prowadzące do zemsty zbrodni. Odmienna budowa tragedii u Sofoklesa: rezygnacja z systemu trylogii stanowiącej ciągłość. Pojedyncza tragedia staje się zamkniętą całością.
4. Charakterystyka twórczości Eurypidesa. Wybrane tragedie: Alkestis, Medea, Hippolit, Elektra, Ifigenia w Aulidzie, Bakchantki + 1 do wyboru (np. Hekabe) – znajomość dokładna, pozostałe – orientacja w treści. Podział tragedii Eurypidesa (psychologiczne, społeczno-polityczne, tragikomedie). W centrum zainteresowania: człowiek i jego emocje. Eurypides jako „najtragiczniejszy” z tragików. Trzy Elektry: Choefory Ajschylosa oraz Elektry Eurypidesa i Sofoklesa: odmienne przedstawienie roli siostry Orestesa w zabójstwie matki i Aggistosa. Styl Eurypidesa: gnomiczność, świetne rhesis angelike, ograniczenie roli chóru.
5. Dramat satyrowy.
6. Komedia attycka – geneza i rozwój. Podział: komedia stara, średnia i nowa. Poprzednicy Arystofanesa. Różnice w budowie tragedii i komedii. Charakterystyka twórczości Arystofanesa. Komedia Arystofanesa odbiciem aktualnych problemów politycznych polis ateńskiej. Wybrane komedie: Rycerze, Chmury, Pokój, Lizystrata, Żaby, Ptaki + jedna do wyboru, np.: Kobiety na Zgromadzeniu Ludowym. Obraz wojny peloponeskiej u Arystofanesa i jej wpływ na codzienne życie Ateńczyków. Ateńscy demagodzy i lud, obraz życia kobiet w ateńskiej polis. Chmury – satyra na sofistów i Sokratesa. Żaby – satyra literacka.
7. Komedia nowa: Menander.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01 W_02	wykład konwencjonalny	egzamin ustny	protokół / wydruk

VI. Kryteria oceny, uwagi

Na ocenę niedostateczną:

(W) - Student nie posiada podstawowej wiedzy o literaturze klasycznej (teatrze i dramacie antycznym) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

Na ocenę dostateczną:

(W) - Student ma dostateczną wiedzę o literaturze klasycznej (teatrze i dramacie antycznym) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

Na ocenę dobrą:

(W) - Student posiada wiedzę w stopniu dobrym o literaturze klasycznej (teatrze i dramacie antycznym) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

Na ocenę bardzo dobrą:

(W) - Student bardzo dobrze zna literaturę klasyczną (teatr i dramat antyczny) obejmującą jej periodyzację, genologię oraz klasyczne kanony twórców.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

VIII. Literatura

<p>Literatura podstawowa</p> <p><u>Tłumaczenia i komentarze:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Komentarz S. Srebrnego do przekładu Ajschylosa, [w:] Ajschylos, <i>Tragedie</i>, przełożył i opracował S. Srebrny, Kraków 2005. Dramaty Ajschylosa, Sofoklesa i Eurypidesa w przekładzie R. R. Chodkowskiego i J. Łanowskiego (z komentarzami poprzedzającymi tłumaczenia do wybranych dramatów): <ul style="list-style-type: none"> Ajschylos, <i>Tragedie</i>, t. 1: <i>Persowie. Siedmiu przeciw Tebom. Błagalnice. Prometeusz w okowach</i>, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2015. Ajschylos, <i>Tragedie</i>, t. 2: <i>Oresteja: Agamemnon. Ofiarnice. Boginie łaskawe</i>, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2016. Sofokles, <i>Tragedie</i>, t. 1: <i>Ajas. Trachinki. Filoktet. Edyp w Kolonos</i>, przełożył, wstępami i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2009. Sofokles, <i>Tragedie</i>, t. 2: <i>Król Edyp. Antygona. Elektra</i>, przełożył, wstępami i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2012. Eurypides, <i>Tragedie</i>, t. 1: <i>Alkestis. Medea. Dzieci Heraklesa. Hipolit. Hekabe, Oszalały Herakles. Trojanki</i>, przełożył, wstępem i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2017. Eurypides, <i>Tragedie</i>, t. 2: <i>Elektra. Ifigenia w kraju Taurów. Ijon. Helena. Fenicjanki. Orestes. Bachantki. Ifigenia w Aulidzie. Rezos</i>, przełożył i przypisami opatrzył R. R. Chodkowski, TN KUL, Lublin 2018. Eurypides, <i>Tragedie</i>, t. 1-4, wstępami i przypisami opatrzył J. Łanowski, Warszawa 2005-2007. Komedie Arystofanesa w przekładzie J. Ławińskiej-Tyszkowskiej: <ul style="list-style-type: none"> Arystofanes, <i>Komedie</i>, t. I: <i>Acharnejczycy, Rycerze, Chmury, Osy, Pokój</i>, przeł. J. Ławińska-Tyszkowska, Warszawa 2001. Arystofanes, <i>Komedie</i>, t. II: <i>Ptaki, Lizystrata, Thesmoforie, Żaby, Sejm Kobiet, Plutos</i>, przeł. J. Ławińska-Tyszkowska, Warszawa 2003.
<p>Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> Chodkowski R. R., „Agamemnon” Ajschylosa. <i>Studium nad strukturą tragedii lirycznej</i>, Lublin 1985. Chodkowski R. R., <i>Ajschylos i jego tragedie</i>, Lublin 1994.

3. Chodkowski R. R., *Teatr grecki*, Lublin 2003.
4. Czerwińska J., *Człowiek Eurypidesa wobec zagrożenia życia, namiętnej miłości i ekstazy religijnej*, Łódź 1999.
5. Czerwińska J., *Innowacje mitologiczne i dramaturgiczne Eurypidesa*, Łódź 2013.
6. *Człowiek Grecji*, pod red. J-P. Vernanta, przeł. P. Bravo, Ł. Niesiołowski-Spanò, Warszawa 2000.
7. Dramaty Eurypidesa w przekładzie J. Łanowskiego wraz z komentarzem tłumacza.
8. Jaeger W., *Paideia*, t. 1, Warszawa 1962, s. 257-393.
9. Kitto H. D. F., *Tragedia grecka. Studium literackie*, Bydgoszcz 1997.
10. Kocur M., *Teatr antycznej Grecji*, Wrocław 2001.
11. Lesky A., *Tragedia grecka*, przeł. M. Weiner, Kraków 2007.
12. *Literatura Grecji starożytnej*, pod red. H. Podbielskiego, t. I: *Epika – liryka – dramat*, Lublin 2005.
13. Mańkowski J., *Mity i świat Eurypidesa. Zagadnienia wybrane*, Wrocław 1975.
14. Romilly J. de, *Tragedia grecka*, Warszawa 1994.
15. Srebrny S., *Teatr grecki i polski*, wybór i oprac. Sz. Gąssowski, wstęp J. Łanowski. Warszawa 1984.
16. Taplin O., *Tragedia grecka w działaniu*, Kraków 2005.